

Manuál k sprístupňovaniu záverečných, rigorózných a habilitačných prác

Gestor: sekcia vysokých škôl, Marek Gilányi, 02/59 374 356

Číslo:2011-12684/31651:2-071

(1) Zákonom č. 6/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa zaviedla povinnosť prevádzkovateľa centrálného registra záverečných, rigorózných a habilitačných prác (ďalej len „register“) sprístupňovať záverečné práce, rigorózne práce a habilitačné práce (ďalej len „práce“), ktoré boli posúdené softvérom na posúdenie miery zhody textu s inými dokumentmi (systém na odhaľovanie plagiátorstva). Sprístupňovať sa budú práce, ku ktorým bola uzatvorená licenčná zmluva medzi autorom a SR. Tie práce, ktoré boli do registra zaslané doteraz a licenčné zmluvy k nim sú uzatvorené medzi autorom a vysokou školou sa sprístupňovať nebudú.

(2) Práce sa majú sprístupňovať na základe súhlasu autora, ktorým je licenčná zmluva uzatvorená medzi autorom a štátom (zastúpeným príslušnou vysokou školou). Uzatvorenie licenčnej zmluvy je novou podmienkou umožnenia obhajoby záverečnej práce, ktorá dopĺňa doterajšie povinné zasielanie práce do registra na kontrolu miery originality. To sa netýka prác, ktoré boli vydané pred ich zaslaním do registra.

(3) Od informačných systémov vysokých škôl sa očakáva, že budú sprostredkovať informácie informačnému systému prevádzkovateľa registra tak, aby práca bola sprístupnená spôsobom zodpovedajúcim rozsahu licencie. Vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR č. 233/2011 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) uprednostňuje podpisovanie licenčných zmlúv v prostredí informačného systému vysokej školy použitím mechanického prostriedku nahrádzajúcim podpis, aby bola zachovaná písomná forma v zmysle Občianskeho zákonníka. Vysoká škola sa však môže rozhodnúť, že agendu uzatvárania licenčných zmlúv bude administrovať v „papierovej“ podobe.

(4) Zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) upravuje „centrálne“ sprístupňovanie prác, t.j. prostredníctvom registra. Licenčné zmluvy, ktoré zákon vykonávajú sa preto vzťahujú tak isto len na „centrálne“ sprístupňovanie. To nevyklučuje sprístupňovanie prác aj prostredníctvom webového sídla vysokej školy napr. stránka akademickej knižnice. Na takéto sprístupnenie je potrebná licenčná zmluva, v ktorej autor udelí licenciu vysokej škole. Vzor licenčnej zmluvy vo vyhláške je záväzný, preto nie je možné ho dopĺňať tak, že si vysoká škola spojí obe licenčné zmluvy do jednej. Okrem toho, každá z licenčných zmlúv má iné zmluvné strany. Na to, aby bola práca sprístupnená „centrálne“, a zároveň aj na webovom sídle vysokej školy bude teda potrebné uzatvoriť dve licenčné zmluvy, a to autor-SR (jej uzatvorenie je podmienkou obhajoby, okrem prípadov vydaných prác) a autor-vysoká škola (jej uzatvorenie je na rozhodnutí autora). Zároveň v licenčnej zmluve medzi autorom a vysokou školou možno dohodnúť jej obsah odchyľne od obsahu vzorovej licenčnej zmluvy medzi autorom a SR (vzor licenčnej zmluvy medzi autorom a SR upravuje príloha č. 3 vyhlášky, odporúčané znenie licenčnej zmluvy medzi autorom a vysokou školou upravuje príslušné – nové – rezortné metodické usmernenie).

(5) V súčasnosti sú záverečné práce spravidla odovzdávané vo viazanej podobe ako aj na nosiči elektronických informácií (štandardne na CD), pričom podľa vyhlášky sa vysoká škola

môže rozhodnúť, že práce sa budú odovzdávať už len v elektronickej podobe (už v súčasnosti sú niektoré fakulty, ktoré niektoré druhy prác nevyžadujú vo viazanej podobe). V takom prípade bude akademická knižnica prácu bibliograficky registrovať tak, ako doteraz, ale uchovávať ju bude len na nosiči elektronických informácií. Nové metodické usmernenie upravuje / odporúča v takom prípade odovzdanie práce na „na neprepisovateľnom nosiči informácií, najmä na CD“, avšak nevyklučuje to uchovávanie prác len prostredníctvom diskového poľa prevádzkovaného servera vysokej školy. Pri uchovávaní záverečnej práce len prostredníctvom diskového poľa prevádzkovaného servera vysokej školy je však potrebné zabezpečiť rovnako dlhú dobu jej uchovávania, ako v prípade jej odovzdania listinne, resp. na CD.

Práca je v literárnej forme

(6) Autor sa identifikuje v informačnom systéme vysokej školy prostredníctvom prihlasovacieho mena a hesla. Autorom je nielen študent (ako autor záverečnej práce), ale aj autor rigorózneho konania a autor habilitačného konania, ktorým musí byť tiež prihlasovacie meno a heslo vytvorené, aj keď nie sú vo vzťahu s vysokou školou (napr. ako študent, resp. vysokoškolský učiteľ). Bez vytvorenia prístupových práv aj pre účastníkov rigorózneho konania alebo habilitačného konania, ktorí nie sú s vysokou školou vo vzťahu ako študent, či zamestnanec, nie je možné prácu nahráť na lokálne úložisko tak, aby bol autor jednoznačne identifikovateľný. Po tom, ako sa autor identifikuje, nahrá prácu na lokálne úložisko. Na lokálne úložisko je možné prácu nahráť výlučne vo formáte .pdf s možnosťou prevodu na čistý text. Lokálne úložisko autorovi umožní vyplniť dátové prvky ako napr. názov práce, svoje meno, priezvisko a tituly, a pod.

(7) V rámci identifikácie práce autor na rozdiel od doterajšieho výnosu uvádza aj typ/druh práce. Povinne sa vyplní číslo študijného odboru a názov študijného odboru. Ak ide o medziodborový študijný program, uvádzajú sa názvy a čísla oboch študijných odborov. Názov sa vyplní podľa názvov v sústave študijných odborov SR, číslo sa vyplní podľa štatistickej klasifikácie odborov vzdelávania, ktorú vydáva každoročne Štatistický úrad SR vo vyhláske (v roku 2011 je to vyhláska č. 114/2011 Z. z.). Táto klasifikácia upravuje číslovanie až na úroveň študijných programov, kde prvé štvorčíslenie predstavuje číslo samostatného študijného odboru, piata číslica stupeň (7 prvý, 8 druhý a spájajúci prvý a druhý, 9 tretí) a posledné dve číslice predstavujú v prípade čísl "00" samotný študijný odbor a v ostatných prípadoch konkrétny študijný program. Celé sedemmiestne číslo nie je možné použiť pri rigorózných prácach a habilitačných prácach. Zároveň stupeň je vyjadrený označením práce. Pretože vysokoškolské vzdelanie sa získava v študijnom odbore, rigorózne konania sa uskutočňuje v študijnom odbore a habilituje sa tiež v študijnom odbore, pre číslovanie na titulnom liste sa zvolilo použitie prvého štvorčíslia, ktoré teda vyjadruje samostatný študijný odbor.

Príklad 1: bakalárska práca v študijnom programe prvého stupňa "drevárske technológie" uskutočňovanom v študijnom odbore "drevárstvo". Celé číslo podľa uvedenej klasifikácie je v tomto prípade 3331 7 00. Číslo študijného odboru teda bude 3331.

Príklad 2: diplomová práca v študijnom programe druhého stupňa "aplikovaná biológia" v študijnom odbore "biológia". Číslo študijného odboru bude 1536.

Príklad 3: diplomová práca v študijnom programe spájajúci prvý a druhý stupeň "všeobecné lekárstvo" v študijnom odbore "všeobecné lekárstvo". Číslo študijného odboru bude 5141.

Príklad 4: rigorózna práca v študijnom odbore "právo". Číslo študijného odboru bude 6835.

Príklad 5: dizertačná práca v študijnom programe tretieho stupňa "elektroenergetika" v študijnom odbore "elektroenergetika". Číslo študijného odboru bude 2634.

Príklad 6: habilitačná práca v študijnom odbore "trestné právo". Číslo študijného odboru bude 6808.

(8) Je potrebné rozlišovať medzi „evidenčným číslom“ a „identifikačným číslom“. Evidenčné číslo, ktoré sa uvádza na obale práce je vnútorný systém číslovania pre potreby vysokej školy (môže ísť o číslovanie prác v rámci celej vysokej školy, v rámci fakulty ale aj v rámci katedry), pričom jeho vyplňanie nie je povinné, resp. je povinné, ak je určené; na účely registra nie je relevantné. Zároveň nie je vylúčené, aby sa na jednej vysokej škole vyskytlo viacero prác s rovnakým evidenčným číslom, napr. v akademickom roku 2011/2012 bude mať evidenčné číslo 123 jedna práca na katedre X, a to isté číslo iná práca na katedre Y. Vzhľadom na skutočnosť, že evidenčné číslo sa uvádza na obale, t.j. už v .pdf dokumente nahrávanom na lokálne úložisko, je potrebné, aby evidenčné číslo mal autor oznámené pred nahrávaním práce na lokálne úložisko. Identifikačné číslo na druhej strane, je systémové číslo, ktoré je vytvorené (pred prípravou návrhu licenčnej zmluvy) na úrovni vysokej školy, ktoré je v rámci danej vysokej školy jedinečné. Na to, aby mala každá práca jedinečné identifikačné číslo v rámci SR v registri sa vygeneruje pomocou prefixov. Napr. na úrovni vysokej školy bolo vygenerované identifikačné číslo 12345, pričom do registra budú doručené s týmto číslom práce z dvoch škôl a register doplní toto číslo prefixami napr. 01-12345 pre vysokú školu X, 02-12345 pre vysokú školu Y. V licenčných zmluvách, ako aj v ďalších dokumentoch, ktoré upravuje vyhláška sa uvádza identifikačné číslo bez prefixu.

(9) Po nahraní práce informačný systém vysokej školy sprístupní autorovi formulár na návrh licenčnej zmluvy, ktorú autor uzatvára so SR, zastúpenou vysokou školou. Údaje, ktoré autor vyplňal na obal a titulný list práce (podľa vzorov v prílohách č. 1 a 2 vyhlášky) nevyplňa nanovo, ale dopĺňa len nové údaje (t.j. dátum a miesto narodenia a trvalý pobyt). Dátum a miesto narodenia sa vyplňajú ako dva dátové prvky, trvalý pobyt sa vyplňa ako tri dátové prvky (ulica a číslo, poštové smerové číslo, obec). V licenčnej zmluve informačný systém vysokej školy naimportuje „školské“ identifikačné číslo. Odporúča sa tieto údaje štandardne importovať z registra študentov alebo personálneho systému vysokej školy.

(10) V návrhu licenčnej zmluvy autor vyplňa rozsah udeľovanej licencie, a to údaje o odkladnej lehote (informačný systém umožní vybrať maximálne 36-mesačnú odkladnú lehotu, a to napr. „rolovaním“ alebo vyplnením čísla; musí byť zabezpečené, aby nebolo možné vyplniť viac ako 36 mesiacov) a o použití technologických prostriedkov, ktoré zabraňujú prácu ukladať a tlačiť. Ak autor povolí sprístupnenie bez použitia technologických prostriedkov, práca sa zverejní ako .pdf súbor. Ak sa práca požaduje zverejniť s použitím technologických prostriedkov, dodaný .pdf súbor bude sprístupnený prostredníctvom špeciálnej prehliadačky ako listovateľné obrázky strán so zníženým rozlíšením DPI, t.j. nevhodné pre tlač a uchovávanie.

(11) Ak autor v návrhu licenčnej zmluvy označí odkladnú lehotu viac ako 12 mesiacov, musí získať „súhlasné vyjadrenie“ dekana, resp. rektora (ak ide o bezfakultnú vysokú školu) s predĺžením odkladnej lehoty. Odôvodnenie predĺženia odkladnej lehoty autor predkladá v rovnakej forme ako návrh licenčnej zmluvy. Ak teda vysoká škola požaduje predkladanie návrhov licenčných zmlúv v listinnej podobe, odôvodnenie predĺženia odkladnej lehoty sa predkladá tiež v listinnej podobe. To isté platí v prípade predkladania návrhu licenčnej zmluvy prostredníctvom informačného systému vysokej školy. Vzor odôvodnenia nie je

predpísaný, nie je vylúčené, aby si vzor upravila vysoká škola a prípadne ho aj doplnila v informačnom systéme.

(12) Postup pri vyjadrovaní sa k predĺženiu odkladnej lehoty je vecou vysokej školy. Na jednej strane nie je vylúčené, aby dekan, resp. rektor rozhodoval sám, na druhej strane nie je vylúčené, aby sa pred rozhodnutím poradil s konzultantom, oponentom, či celou skúšobnou komisiou, prípadne rozhodoval na základe písomného vyjadrenie týchto osôb. Na samotné rozhodovanie nie je stanovená lehota, avšak „súhlasné vyjadrenie“ musí autor doložiť pred uzatvorením licenčnej zmluvy, pričom podľa vyhlášky sa licenčná zmluva uzatvára do 30 (kalendárnych) dní „odo dňa doručenia jej návrhu vysokej školy“. Zákon nepredpisuje formu „súhlasného vyjadrenia“, teda aj vo veci formy je na rozhodnutí vysokej školy, či súhlasné vyjadrenia budú mať písomnú formu alebo nie.

(13) Na návrh licenčnej zmluvy, jeho prijatie a uzatvorenie zmluvy sa vzťahujú ustanovenia Občianskeho zákonníka ako lex generalis, teda ak je vyjadrený súhlas s inou odkladnou lehotou ako bola autorom uvedená v návrhu licenčnej zmluvy, prípadne so žiadosťou bol vyjadrený nesúhlas, platí, že „*Prijatie návrhu, ktoré obsahuje dodatky, výhrady, obmedzenia alebo iné zmeny, je odmietnutím návrhu a považuje sa za nový návrh.*“. Návrh licenčnej zmluvy v informačnom systéme vytvára autor, preto je potrebné, aby autor vysokej školy po tom, ako bol vyjadrený súhlas s inou odkladnou lehotou akú uviedol v (pôvodnom) návrhu licenčnej zmluvy, prípadne dekan / rektor vyjadril nesúhlas predložil nový návrh licenčnej zmluvy s upravenou odkladnou lehotou (úprava sa vykoná v pôvodnom formulári). Tým, že vysokej škole je predložený nový návrh licenčnej zmluvy, jeho predložením začína plynúť nová 30-dňová lehota na uzatvorenie licenčnej zmluvy. Úprava odkladnej lehoty je jediná zmena obsahu licenčnej zmluvy, ktorú autor môže v informačnom systéme vykonať po tom, ako ju (resp. jej návrh) podpíše. Ak dekan / rektor vyjadrí súhlas s odkladnou lehotou tak, ako ju navrhol autor, ide o prijatie návrhu. V takom prípade sa nový návrh licenčnej zmluvy v informačnom systéme nevytvára.

(14) Je na rozhodnutí vysokej školy, či licenčné zmluvy budú administrované v listinnej podobe, alebo prostredníctvom informačného systému vysokej školy. Podľa § 40 ods. 2 autorského zákona „*Licenčná zmluva musí mať písomnú formu, inak je neplatná.*“. Podľa § 40 ods. 3 a 4 Občianskeho zákonníka „*Písomný právny úkon je platný, ak je podpísaný konajúcou osobou; ak právny úkon robia viaceré osoby, nemusia byť ich podpisy na tej istej listine, ibaže právny predpis ustanovuje inak. Podpis sa môže nahradiť mechanickými prostriedkami v prípadoch, keď je to obvyklé.*“ a „*Písomná forma je zachovaná, ak je právny úkon urobený telegraficky, ďalekopisom alebo elektronickými prostriedkami, ktoré umožňujú zachytenie obsahu právneho úkonu a určenie osoby, ktorá právny úkon urobila. Písomná forma je zachovaná vždy, ak právny úkon urobený elektronickými prostriedkami je podpísaný **zaručeným elektronickým podpisom.***“. Ak sa vysoká škola neprijme žiadne rozhodnutie v tejto veci, licenčné zmluvy sa ex-lege uzatvárajú prostredníctvom informačného systému vysokej školy. Na dodržanie písomnej formy je v takom prípade potrebné využitie buď mechanického prostriedku nahrádzajúceho podpis alebo zaručeného elektronického podpisu.

(15) Nakoľko Občiansky zákonník nedefinuje kedy je použitie mechanického prostriedku obvyklé a čo týmto prostriedkom je, vyhláška umožnila použitie mechanického prostriedku na podpisovanie licenčných zmlúv, a zároveň tento prostriedok definovala na účel vyhlášky. Je ním „*digitálne vyobrazenie podpisu zmluvnej strany vytvorené prostredníctvom technického zariadenia umiestneného na pracovisku vysokej školy a vložené do licenčnej zmluvy v informačnom systéme vysokej školy*“. Technickým zariadením je v tomto prípade tablet,

podobný ako sa používa pri podpisovaní sa na občiansky preukaz, alebo v bankách. Ak sa teda vysoká škola nerozhodne, že licenčné zmluvy sa uzatvárajú v listinnej podobe, je potrebné zabezpečiť dostatočné množstvo tabletov a zároveň upraviť informačný systém vysokej školy. Miesto, kde bude tablet umiestnený je ponechané na rozhodnutie vysokej školy, predpokladá sa však ich umiestnenie na študijnom oddelení. V prípade „tabletového podpisu“ by mohli vzniknúť prestoje najmä v mesiacoch, kedy sa práce odovzdávajú. Preto je potrebné, aby vysoká škola optimalizovala obsluhu tabletu. Vysoká škola by tiež mala umožniť vytvorenie „tabletového podpisu“ až po overení totožnosti osoby (napr. preukaz študenta, občiansky preukaz, ...). Vyhláška umožňuje, aby sa „tabletový podpis“ vytvoril „aj pred vytvorením návrhu licenčnej zmluvy v informačnom systéme vysokej školy“, teda autor si svoj „tabletový podpis“ bude môcť vytvoriť aj niekoľko mesiacov pred nahraním práce na lokálne úložisko (napr. pri zápise na štúdium, pri zápise do ďalšieho obdobia štúdia, pri odovzdaní žiadosti o rigorózne konanie, alebo jednoducho kedykoľvek počas roka). Vytvorený „tabletový podpis“ sa uloží v informačnom systéme vysokej školy.

(16) Ak sa vysoká škola (vnútorným aktom riadenia) rozhodne, že licenčné zmluvy budú uzatvárané v listinnej podobe, zmluvné strany ju podpisujú vlastnoručne. Ak škola neprijme žiadne rozhodnutie, a teda licenčné zmluvy budú uzatvárané prostredníctvom informačného systému vysokej školy, zmluvné strany ju podpisujú „tabletovým podpisom“. Podľa vyhlášky „*Obe zmluvné strany podpisujú zmluvu rovnakým spôsobom.*“. Tým je zabezpečené, aby nenastal prípad, že jedna zmluvná strana sa podpíše „tabletovým podpisom“ a druhá vlastnoručne. V čl. 5 ods. 3 licenčnej zmluvy k práci sa uvádzajú možnosti podpisovania zmluvy, pričom v informačnom systéme je už vopred označený príslušný spôsob podpisovania podľa rozhodnutia (nerozhodnutia) vysokej školy. Autor teda spôsob podpisovania pri vyplňaní návrhu zmluvy nevyplní.

(17) Ak sa vysoká škola rozhodne, že licenčné zmluvy budú uzatvárané v listinnej podobe, autor po vyplnení rozsahu licencie vygeneruje .pdf verziu zmluvy, ktorú 2x vytlačí, každý exemplár podpíše a doručí vysokej škole. Miesto podpisu zmluvy na strane autora vyplní v informačnom systéme autor, dátum generuje informačný systém (týmto dátumom je deň vygenerovania .pdf verzie zmluvy, a to bez ohľadu na to, kedy ju autor reálne vytlačí a podpíše). Miesto a dátum podpisu zmluvy na strane SR vyplní vysoká škola, a to (manuálne) na listinnom vyhotovení zmluvy; vyplnenie miesta a dátumu na strane SR nie je možné v prípade listinnej administratívy vyplniť v informačnom systéme, nakoľko vysokej škole musí byť doručená už autorom (vlastnoručne) podpísaná verzia zmluvy. Ak vysoká škola vo veci formy uzatvárania licenčných zmlúv nezareaguje, a teda sa uzatvárajú v informačnom systéme vysokej školy, autor po vyplnení rozsahu licencie a vyznačení miesta podpisu zmluvy vloží svoj podpis (vytvorený tabletom a uchovávaný v informačnom systéme vysokej školy). Z takto podpísanej zmluvy (presnejšie návrhu zmluvy) má autor možnosť vygenerovať si na uloženie .pdf dokument. V informačnom systéme vysokej školy zmluvu zašle na podpis druhej strane. Ak je odkladná lehota najviac 12 mesiacov, resp. dekan/rektor súhlasí s jej predĺžením, vysoká škola ju podpíše rovnako ako autor, t.j. „tabletovým podpisom“. Informačný systém umožní vygenerovať .pdf dokument aj z podpísanej zmluvy.

(18) Návrh licenčnej zmluvy zasiela autor vysokej škole a rovnako vysoká škola ju v mene SR uzatvára. Podrobnosti o postupe pri uzatváraní, resp. delegovaní právomoci pri ich uzatváraní zákon ani vyhláška neupravujú, preto tieto sú na vysokej škole. Za vysokú školu teda zmluvu nemusí podpisovať rektor, ani dekan ale osoba poverená podľa bežnej pracovnoprávnej praxe (ktorá „tabletový podpis“ vkladá do zmluvy po prihlásení sa do informačného systému prostredníctvom mena a hesla). Rovnako v prípade administrácie

listinných zmlúv je na rozhodnutí vysokej školy, či licenčnú zmluvu (návrh) autor doručuje fakulte alebo rektorátu.

(19) Po uzatvorení licenčnej zmluvy zasiela vysoká škola do registra dávku XML údajov o jej uzatvorení. V súvislosti s vyjadrovaním sa k predĺženiu odkladnej lehoty je potrebné, aby odkladná lehota vyplývajúca z vyjadrenia bola autorizovanou osobou konajúcou za vysokú školu (nie autorom) vyznačená v informačnom systéme vysokej školy a aby bola súčasťou informácie, ktorú vysoká škola zasiela prostredníctvom svojho informačného systému do registra. Vysoká škola (poverený pracovník) musí ale verifikovať údaj o trvaní odkladnej lehoty pri každej práci. Za zaslanie verifikovaného údajá zodpovedá vysoká škola, pretože podľa zákona *„za správnosť, úplnosť a včasné doručenie tejto informácie zodpovedá príslušná vysoká škola“*.

(20) Dňom zaslania informácie o uzatvorení licenčnej zmluvy do registra začína plynúť pre prevádzkovateľa registra lehota na sprístupnenie práce, ak nebola dohodnutá žiadna odkladná lehota. Táto informácia je (prostredníctvom identifikačného čísla práce) spárovaná s prácou a obsahuje údaje: meno a priezvisko autora práce, názov práce, údaj o odkladnej lehote verifikovaný vysokou školou a informáciu o technologických opatreniach. Lehota na sprístupnenie práce je v takom prípade v zákona ustanovená na najviac 30 (kalendárnych) dní; práca bez odkladnej lehoty môže byť teda sprístupnená aj v deň nasledujúci po doručení informácie o uzatvorení licenčnej zmluvy. Dňom zaregistrovania práce v registri začína plynúť odkladná lehota, ak bola dohodnutá. Po jej uplynutí má prevádzkovateľ registra opäť zo zákona najviac 30 (kalendárnych) dní na sprístupnenie práce. Zákon ani vyhláška nestanovujú lehotu na zaslanie prác do registra odo dňa ich vloženia na lokálne úložisko, prípadne odo dňa uzatvorenia licenčnej zmluvy. V prípadoch, ak by práce boli zasielané v rovnaký deň ako informácie o uzatvorení licenčnej zmluvy, resp. ak sú tieto informácie zasielané pred samotnými prácami (čo nie je právne vylúčené), môžu nastať prípady, že niektoré práce bez odkladnej lehoty by boli sprístupnené ešte pred obhajobou. Je preto vhodné, aby vysoká škola v prvej dávke zaslala práce a v druhej dávke informácie o licenčných zmluvách. Vysoká škola sa môže prípadne aj rozhodnúť, že informácie o uzatvorení licenčných zmlúv bude zasielať až po obhajobách, avšak tieto informácie aj v takom prípade zasiela prevádzkovateľovi registra bez ohľadu na to, či práca bola obhájená alebo nie.

(21) Zákon ani vyhláška neustanovujú, že sa uchováajú a sprístupňujú len obhájené práce. Znamená to, že prevádzkovateľ registra má povinnosť sprístupniť aj neobhájené práce. Sprístupnené môžu byť dve kategórie neobhájených prác, a to práce, ktorých obhajoba ešte neprebehla a práce, ktorých obhajoba bola neúspešná. Sprístupňovaniu prác, ktorých obhajoba ešte neprebehla sa dá zamedziť vhodným určením termínu na zasielanie informácií o uzatvorení licenčných zmlúv. Sprístupneniu prác, ktorých obhajoba bola neúspešná nie je možné zamedziť.

(22) Ak je pri obhajobe práce použitá „neverejná dokumentácia“ (napr. obchodné tajomstvo), táto dokumentácia nie je súčasťou práce, nezasiela sa do registra a nesprístupňuje sa. Tým, že nie je súčasťou práce, na túto neverejnú dokumentáciu sa nevzťahujú ani ustanovenia o kvalifikačných prácach podľa zákona o knižniciach. Odporúča sa, aby „neverejnú dokumentáciu“ autor nahrával na lokálne úložisko z dôvodu jej lepšej prístupnosti vedúcemu záverečnej práce, konzultantovi, či v súvislosti s vyjadrovaním sa k predĺženiu odkladnej lehoty; v takom prípade je potrebné zabezpečiť, aby informačný systém vysokej školy do registra „neverejnú dokumentáciu“ nezaslal.

(23) Práca sa podľa zákona „zverejňuje spolu s informáciou o správe práv“. Obsah tejto informácie je definovaný v § 60 ods. 2 autorského zákona. Ide o „údaje, ktoré identifikujú dielo, autora diela alebo nositeľa akéhokoľvek práva k dielu, informácie o termíne a podmienkach použitia diela a akékoľvek číslice alebo kódy, ktoré vyjadrujú takéto informácie, ak je ktorákoľvek z týchto informačných položiek pripojená k rozmnoženine diela alebo ak sa zobrazí v súvislosti s verejným prenosom diela.“. Dielo a autor sú identifikované údajmi z obalu práce, nositeľ práva (licencie) je SR, informáciami o termíne a podmienkach použitia diela je odkaz na § 63 zákona, kódom je identifikačné číslo práce v rámci SR (t.j. s prefixom vysokej školy).

Prácou je vytvorenie umeleckého diela v inej ako literárnej forme alebo podanie umeleckého výkonu

(24) Autor sa identifikuje v informačnom systéme vysokej školy prostredníctvom prihlasovacieho mena a hesla. Autorom je nielen študent (ako autor záverečnej práce), ale aj autor habilitačnej práce, ktorému musí byť tiež prihlasovacie meno a heslo vytvorené, aj keď nie sú vo vzťahu s vysokou školou (ako študent, resp. učiteľ). Po identifikovaní sa autor vypĺňa údaje v písomnej informácii. Na základnú identifikáciu práce sa využijú náležitosti titulného listu „bežnej“ práce, ktorého vzor je v prílohe č. 2 vyhlášky.

(25) Vyhláška uvádza demonštratívny výpočet druhov umeleckých diel a umeleckých výkonov, pričom sa môžu vyskytnúť aj iné druhy. Je vhodné, aby sa druh v informačnom systéme vysokej školy nevypisoval, ale aby boli uvedené na výber preddefinované možnosti uvedené vo vyhláške, z ktorých autor vyberie jednu. Ak ide o druh diela / výkonu, ktorý vyhláška neuvádza, vyberie sa možnosť „iné“. Obdobne to platí pri technických parametroch. V tomto prípade informačný systém umožní v textovom bloku ako „iné“ vyplniť (vypísať) technické parametre, ak nie sú uvedené v ich príkladnom výpočte vo vyhláške.

(26) Je na rozhodnutí vysokej školy, či pri „umeleckej“ práci bude požadovať aj textovú časť, na sprístupnenie ktorej sa však už uzatvára licenčná zmluva (teda kým autor v takomto prípade neudelí licenciu, nie je splnená podmienka na prístup k obhajobe, rovnako ako pri „bežných“ prácach). Dôvodom je, že táto textová / slovesná časť je nad rámec informácií identifikačného charakteru a ide o výsledok tvorivej duševnej činnosti autora. Táto časť sa do informačného systému vysokej školy vkladá v rovnakom formáte ako „bežné“ práce v literárnej forme, teda .pdf prevoditeľné na čistý text. Na textovú časť, ktorá obsahuje umelecko-historické východiská a výpoveď o téme a spracovaní diela, platí to isté, čo na „bežnú“ prácu (vložené na lokálne úložisko, rovnaký formát, zaslanie do registra, licenčná zmluva, odkladná lehota, informácia o uzatvorení licenčnej zmluvy, sprístupnenie, zastavenie sprístupňovania). Bez ohľadu na to, či je písomná informácia týmto textom doplnená alebo nie, originalita písomnej informácie sa neoveruje.

Posudky

(27) Podľa zákona „Spolu so záverečnou prácou, rigoróznou prácou alebo habilitačnou prácou sa zasielajú v elektronickej forme aj príslušné posudky oponentov, školiteľov, vedúcich záverečných prác alebo rigorózných prác, recenzentov alebo iných osôb a tieto posudky sa uchovávajú v centrálnom registri záverečných, rigorózných a habilitačných prác

spolu s príslušnou prácou po dobu jej uchovávaní.“. Vysoká škola je teda povinná zasielať do registra všetky posudky ku všetkým prácam.

(28) Posudky sa zasielajú do registra v rovnakom formáte ako samotné práce, teda vo formáte .pdf s možnosťou prevodu na čistý text. Je na vysokej škole, či bude požadovať vyplňanie posudkov v textovom poli priamo v informačnom systéme, alebo ich vkladanie vo formáte .pdf či .rtf, potrebné je dodržať predpísaný formát pri zaslaní posudku do registra. Lehota na ich zaslanie do registra je 90 (kalendárnych) dní odo dňa zaslania príslušnej práce do registra. Do týchto 90 dní sa musí autor posudku oboznámiť so samotnou prácou (na jeho napísanie je vhodné byť oboznámený aj s výstupom overovania originality), nahráť ho na lokálne úložisko a prípadne vyplniť aj licenčnú zmluvu. Na rozdiel od prác, ktoré sa zasielajú hromadne vyhláška hromadnosť zasielania posudkov neupravuje.

(29) Tým, že sa do registra musia zasláť všetky posudky, ktoré ich autori najskôr vkladajú do informačného systému vysokej školy, znamená to, že do informačného systému vysokej školy bude potrebné vytvárať aj prístupy pre externých autorov posudkov.

(30) Zákon neupravuje povinnosť sprístupňovať všetky posudky. Sprístupnenie posudku záleží na vôli jeho autora. Súhlas na sprístupnenie posudku je vo forme licenčnej zmluvy, ktorej vzor je v prílohe č. 4 vyhlášky. Vzhľadom na skutočnosť, že sprístupnené budú prostredníctvom registra, používateľom je, rovnako ako v prípade samotných prác, Slovenská republika. Používateľ nemá záujem na odplatnom sprístupňovaní posudkov, preto sa s autorom posudku licenčná zmluva uzatvorí iba pri poskytnutí bezplatnej licencie tak, ako to uvádza vzor licenčnej zmluvy na posudok v prílohe vyhlášky. Na uzatváranie licenčnej zmluvy na posudky sa uplatňuje rovnaký postup ako v prípade licenčných zmlúv k samotným prácam (s výnimkou odkladnej lehoty). Ak autor posudku dobrovoľne bezodplatnú licenciu SR neudelí, posudok nebude sprístupnený prostredníctvom registra, avšak do registra zaslaný bude (na archiváciu).

(31) Ak autor posudku udelí SR licenciu na jeho sprístupnenie, vysoká škola okrem posudku zašle do registra aj informáciu o licenčnej zmluve rovnako ako pri licenčnej zmluve k práci, avšak s iným obsahom. Posudok sa potom sprístupní najskôr v deň sprístupnenia práce. Vylučujú sa tak prípady sprístupnenia posudku skôr ako samotnej práce. Môžu sa však vyskytnúť prípady, ak sprístupnený bude len posudok. Týka sa to prác, ktorých sprístupňovanie bude zastavené z dôvodu publikovania práce po jej zaslaní do registra a z dôvodu porušenia § 62a zákona. Zároveň môžu nastať prípady, keď posudok nebude vôbec sprístupnený, a to ak bola (celá) práca ešte pred zaslaním do registra publikovaná. Lehota, na ktorú je licencia udeľovaná je rovnaká ako lehota na uchovávanie prác v registri, teda 70 rokov odo dňa zaregistrovania práce.

Publikovanie práce

(32) Zákon rozlišuje dva časové momenty publikovania práce (celej alebo jej časti), a to pred zaslaním do registra alebo po jej sprístupnení. V oboch prípadoch preukazuje autor vydanie prostredníctvom vzorového vyhlásenia, ktorého vzor je v prílohe č. 5 vyhlášky. Bibliografické odkazy z tohto vyhlásenia sa sprístupnia namiesto práce (jej časti).

(33) Ak bola práca (jej časť) vydaná pred jej zaslaním do registra, práca sa síce zašle do registra v plnom rozsahu, overí sa jej originalita, ale sprístupňovaná bude len jej nevydaná

časť. Zároveň sa v prípade, ak bola vydaná celá práca neuzatvára licenčná zmluva, pretože z nej nebude nič sprístupňované. Autor len vyplní vyhlásenie o vydaní, toto vysoká škola zašle do registra a sprístupnené budú len identifikačné údaje o práci spolu s bibliografickými odkazmi. Ak bola vydaná len časť práce, uzatvára sa licenčná zmluva, nevydaná časť sa sprístupní a namiesto vydaných strán budú sprístupnené bibliografické odkazy. „Zneprístupnenie“ vydaných častí práce na základe vyhlásenia o vydaní a ich nahradenie bibliografickými odkazmi vykoná register.

(34) Ak bola práca (jej časť) vydaná po zaslaní do registra, môžu nastať dva prípady. Buď bola práca vydaná medzi zaslaním do registra a sprístupnením alebo až po jej sprístupnení. Zákon upravuje povinnosť prevádzkovateľa registra zastaviť sprístupňovanie práce (na žiadosť, ktorú môže podať autor), ak bola vydaná po jej sprístupnení. Zákon neupravuje režim práce, ktorá bola vydaná v období medzi jej zaslaním do registra a jej sprístupnením. Nie je vylúčené, aby autor podal prevádzkovateľovi registra žiadosť o zastavenie sprístupňovanie vydanej práce ešte pred jej sprístupnením, ale takáto vydaná práca bude beztak najskôr sprístupnená a až následne (čo najskôr od jej sprístupnenia) jej sprístupňovanie prevádzkovateľ registra zastaví. Na zastavenie sprístupňovania má prevádzkovateľ registra najviac 30 (kalendárnych) dní odo dňa doručenia žiadosti o zastavenie sprístupňovania. Kým autor nepožiadá prevádzkovateľa registra o zastavenie sprístupňovania (časti) práce, táto bude sprístupňovaná naďalej, aj keď bola (jej časť) vydaná. O zastavenie sprístupňovania autor teda môže a nemusí požiadať.

(35) Autor, ktorý má prístup do informačného systému vysokej školy vyhlásenie o vydaní vyplní v informačnom systéme. Zákon neupravuje formu tohto vyhlásenia. Nie je preto rozhodujúce, či je v písomnej forme (písomná v zmysle Občianskeho zákonníka) alebo nie, teda nie je potrebné ho podpisovať „tabletovým podpisom“. V týchto prípadoch postačuje to, že autor sa pred vyplňaním vyhlásenia identifikoval v informačnom systéme vysokej školy prostredníctvom mena a hesla. Autor, ktorý prístup do informačného systému nemá, doručuje prevádzkovateľovi registra toto vyhlásenie v listinnej podobe (teda v písomnej forme). Listinné vyhlásenie sa týka prípadov žiadostí o zastavenie sprístupňovania práce, ak jej autor už nie je vo vzťahu s vysokou školou (napr. bakalárska práca bola vydaná po jej sprístupnení v čase, keď jej autor je študentom študijného programu druhého stupňa na inej vysokej škole, prípadne dizertačná práca bola vydaná po jej sprístupnení v čase, keď jej autor je zamestnaný mimo vysokej školy, na ktorej dizertačnú prácu obhajoval). Predpokladá sa, že ak je napr. autor vydanej bakalárskej práce študentom študijného programu druhého stupňa na vysokej škole, na ktorej ju obhajoval, prípadne autor vydanej dizertačnej práce je učiteľom na vysokej škole, na ktorej ju obhajoval, má do informačného systému vysokej školy prístup, a teda vyplní vyhlásenie súvisiace so zastavením sprístupňovania v tomto systéme.

(36) Môžu nastať prípady, že vydaná bola len časť práce. Ak sa táto časť nemá sprístupniť, resp. autor požiada o zastavenie jej sprístupňovania je potrebné túto časť identifikovať. Vzhľadom na to, že práca sa už na lokálne úložisko nahráva ako .pdf dokument, je možné bezpečne identifikovať poradie príslušnej strany v tomto dokumente. Ak je teda vydaná časť práce, autor vo vyhlásení uvedie čísla strán tohto .pdf dokumentu. Tieto strany nebudú sprístupnené, resp. ich sprístupnenie bude zastavené. Napríklad, ak ide o stranu, ktorá má pri číslovaní strán v tlačenej podobe číslo 10, avšak v .pdf dokumente je číslo tejto strany 12, uvedie sa číslo 12. Nie je vylúčené, že časť strany .pdf dokumentu je vydaná a časť vydaná nie je (napr. nová kapitola začína v polovici strany). V takom prípade nebude sprístupnená celá strana, teda vrátane jej nevydanej časti; to isté platí pre zastavenie sprístupňovania tejto strany.

(37) Vyhláška upravuje aj prípady, že záverečná práca (jej časť) bola vydaná vo viacerých publikáciách. Ak je tomu tak pri podávaní vyhlásenia o vydaní, autor môže všetky publikácie uviesť v jednom vyhlásení, a teda nemusí vyhotovovať pre každú publikáciu samostatné vyhlásenie. Napríklad strany .pdf dokumentu 10-15 boli publikované v neperiodickej publikácii A, strany .pdf dokumentu 36-45 boli publikované v neperiodickej publikácii B, strany .pdf dokumentu 13-16 boli publikované v periodickej publikácii C, všetky strany a všetky publikácie možno uviesť v jednom vyhlásení.

(38) Ak práca (jej časť) bola vydaná, pre prevádzkovateľa registra zo zákona vyplýva povinnosť (nie možnosť) na základe žiadosti autora doloženej vyhlásením o publikovaní zastaviť sprístupňovanie tejto práce (jej časti). Ak autor po sprístupnení práce ju postupne vydá celú, v konečnom dôsledku bude zastavené sprístupňovanie celej práce a bude nahradená bibliografickými odkazmi.

Porušenie zákona

(39) Môžu nastať prípady, že sprístupnená práca „bola zverejnená v rozpore s podmienkami podľa § 62a zákona“. V takom prípade môže žiadosť o zastavenie sprístupňovania podať prevádzkovateľovi registra nielen autor ale aj Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR (predovšetkým na podnety vysokých škôl, prípadne verejnosti). Táto žiadosť sa podáva vždy v listinnej podobe, pričom zákon neupravuje možnosť vydať jej vzor.

(40) Zastavenie sprístupňovania má v tomto prípade dve úrovne / štádiá. Kým existuje len odôvodnené podozrenie z porušenia zákona, zastavenie sprístupňovania je dočasné. Pôjde napríklad o prípady súdnych konaní, v ktorých má byť preukázané napríklad porušenie obchodného tajomstva. V takom prípade bude sprístupňovanie (časti) práce zastavené dočasne, pričom zrejmou dočasnosťou tu je do právoplatného rozhodnutia súdu. Posúdenie odôvodnenosti podozrenia ako aj dočasnosti je na prevádzkovateľovi registra. Druhou úrovňou je trvalé zastavenie sprístupňovania (časti) práce. V uvedenom prípade, ak súd právoplatne rozhodne o tom, že bolo porušené obchodné tajomstvo. Ak bude právoplatne rozhodnuté o tom, že obchodné tajomstvo porušené nebolo, prevádzkovateľ registra obnoví sprístupňovanie (časti) práce, pričom zákon mu neukladá lehotu, dokedy má tak spraviť.

Rôzne

(41) Pri vyplňaní licenčnej zmluvy, informácie o „umeleckej“ práci, vyhlásení o publikácii autor nevyplnía nanovo všetky údaje, ale informačný systém do príslušného formuláru naimportuje údaje z obalu práce.

(42) Všetky vzory dokumentov obsahujú viacero možností, z ktorých autor v informačnom systéme vyberá. Vzhľadom na to, že neoznačené možnosti nie je potrebné uvádzať v tlačenej / listinnej podobe dokumentu, informačný systém umožní vytlačiť aj takú podobu, kde ostanú len tie možnosti, ktoré boli označené. Napríklad, ak je potrebné vyplniť, či ide o bakalársku, diplomovú alebo dizertačnú prácu a označená bude diplomová práca, v tlačenej podobe sa nemusia objaviť prázdne (neoznačené) kolónky pre bakalársku a dizertačnú prácu.

Schválil: Peter Plavčan, generálny riaditeľ sekcie, 26. 8. 2011